

LIMC

LAND INFORMATION MANOEUVRE CENTRE

Weekly COVID-19

Week 32, 31 JULI t/m 06 AUGUSTUS 2020

Inhoud

- 1) Leeswijzer
- 2) Inleiding
- 3) Scenario's Maatschappelijk Kompas
- 4) Actuele Ontwikkeling Maatschappelijk Kompas
- 5) Beoordeling Factoren van Invloed
  - Zorg
  - Burgerschap en Openbare orde & Veiligheid
  - Economie
  - Destabilisering (niet) statelijke actoren en Communicatie & Media
- 6) Significante Gebeurtenissen
  - Europees Nederland
  - Caribisch Nederland
  - Grensgebieden
  - Europa
- 7) Tijdlijn Komende Week
- 8) Handelingsperspectief Defensie
- 9) Bijlage scenario's
  - Bijlage I: Beschrijving Factoren van Invloed
  - Bijlage II: Beschrijving Scenario's
- 10) Bronnenlijst Beoordeling Factoren van Invloed

(1) Leeswijzer

In dit product wordt gewerkt met een mate van waarschijnlijkheid in relatie tot de gegeven duiding, conclusies of beoordeling van de factoren van invloed. In de onderstaande tabel is de mate van waarschijnlijkheid toegelicht.

Terminologie	Confidence level
Hoogstwaarschijnlijk	80-90%
Waarschijnlijk	60-80%
Mogelijk	40-60%
Onwaarschijnlijk	20-40%
Hoogst onwaarschijnlijk	0-20%

(2) Inleiding

Dit document tracht een zo volledig mogelijk antwoord te geven op de volgende vragen zoals gesteld vanuit Commandant Landstrijdkrachten (C-LAS):

Hoofdvraag:

Welke effecten in de NLD-samenleving zijn te onderkennen als gevolg van de COVID-19 crisis?

Deelvragen:

1. In hoeverre ontwikkelt COVID-19 zich in EU-NLD in de aankomende zes maanden?
2. In hoeverre beïnvloedt de verspreiding van COVID-19 de vitale infra in EU-NLD in de aankomende zes maanden?
3. In hoeverre beïnvloedt de verspreiding van COVID-19 de maatschappelijke stabiliteit in EU-NLD in de aankomende zes maanden?
4. In hoeverre beïnvloedt de verspreiding van COVID-19 de economische stabiliteit in EU-NLD in de aankomende zes maanden?

Om antwoord te kunnen geven op bovengenoemde deelvragen wordt gebruik gemaakt van het maatschappelijk kompas.

Het maatschappelijk kompas wordt door het LIMC gebruikt om, door middel van ontwikkeling van de factoren, de ontwikkeling binnen de scenario's over tijd te bepalen te volgen en vroegtijdig trends te onderkennen. Elke factor van invloed is onderhevig aan een aantal onderliggende indicatoren. Deze indicatoren worden wekelijks afzonderlijk gewogen waarna er factorintegratie plaatsvindt die de samenhang duidt.

De factoren van invloed zijn waar mogelijk geschaard onder de deelvragen zoals gesteld door C-LAS, aangevuld met 'overige' factoren van invloed die niet onder de assen van het kompas vallen, maar wel een versterkend effect op het geheel aan ontwikkelingen hebben.

Dit document is als volgt opgebouwd. Allereerst worden de factoren van invloed en het scenario geïntroduceerd. Daarna volgt de overkoepelende conclusie met daaronder het dashboard waarop wekelijks verschuivingen per indicator inzichtelijk worden gemaakt. Aansluitend wordt in de beoordeling van de factoren van invloed een verdiepende analyse en argumentatie gegeven van de waargenomen ontwikkelingen per deelvraag. Vervolgens wordt een geografisch overzicht van significante gebeurtenissen in (EU + CARIB) Nederland en de grensgebieden van EUR Nederland gegeven. Afsluitend wordt een vooruitblik gegeven van opkomende evenementen. Daarbij wordt tevens handelingsperspectief aan C-LAS geboden wat gebaseerd is op de meest recente ontwikkelingen op het gebied van COVID-19 in Nederland.

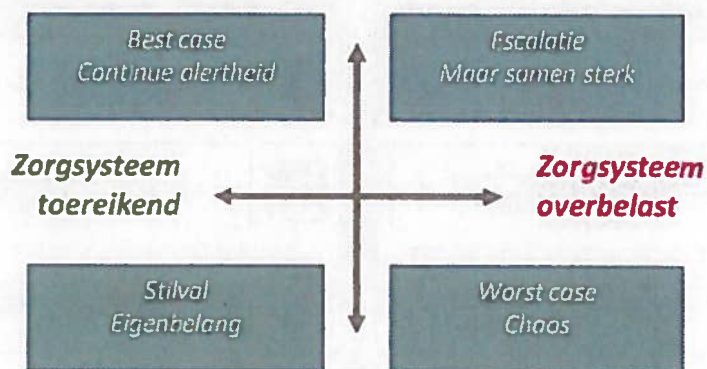

(3) Scenario's Maatschappelijk Kompas

Factor		Factor	
	1. Virus		6. Vitale Infrastructuur
	2. Zorg		7. Economie
	3. Continuïteit van bestuur		8. Destabilisering (niet) statelijke actoren
	4. Openbare orde & Veiligheid		9. Communicatie & media
	5. Burgerschap		10. Meteo, evenementen & incidenten

Het LOT-C heeft tien (10) primaire factoren van invloed geïdentificeerd. Op de assen van het maatschappelijk kompas staan de twee (2) factoren van invloed die de grootste impact hebben. Op de horizontale as staat de impact van COVID-19 op de zorg. Op de verticale as staat de sociaaleconomische impact weergegeven. Op basis van de vier (4) kwadranten kunnen vervolgens scenario's gebouwd worden.

Beperkte sociaaleconomische impact

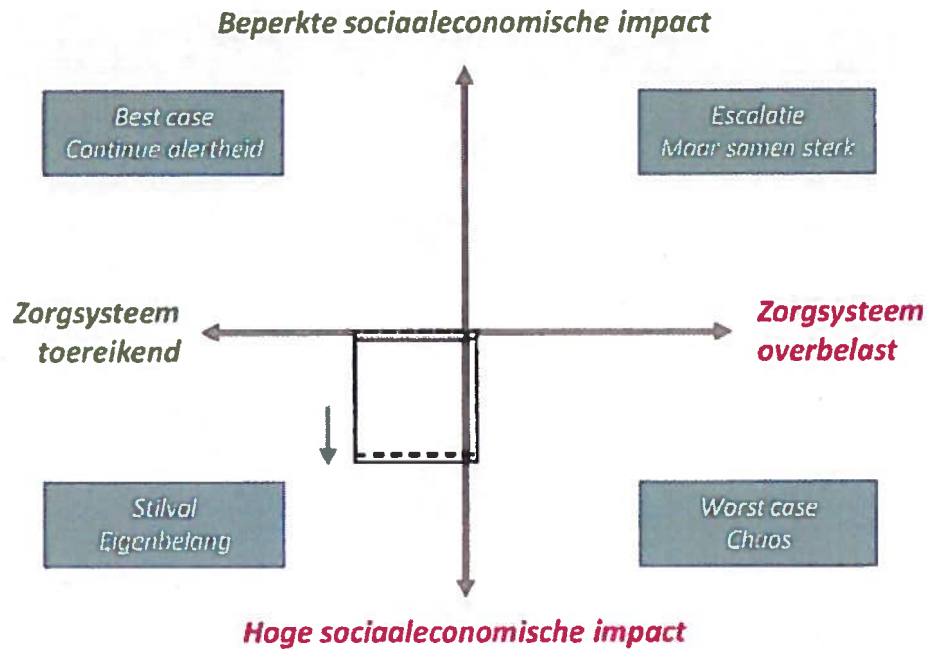
Hoge sociaaleconomische impact

Voor verdere beschrijving zie bijlage II: Scenario's

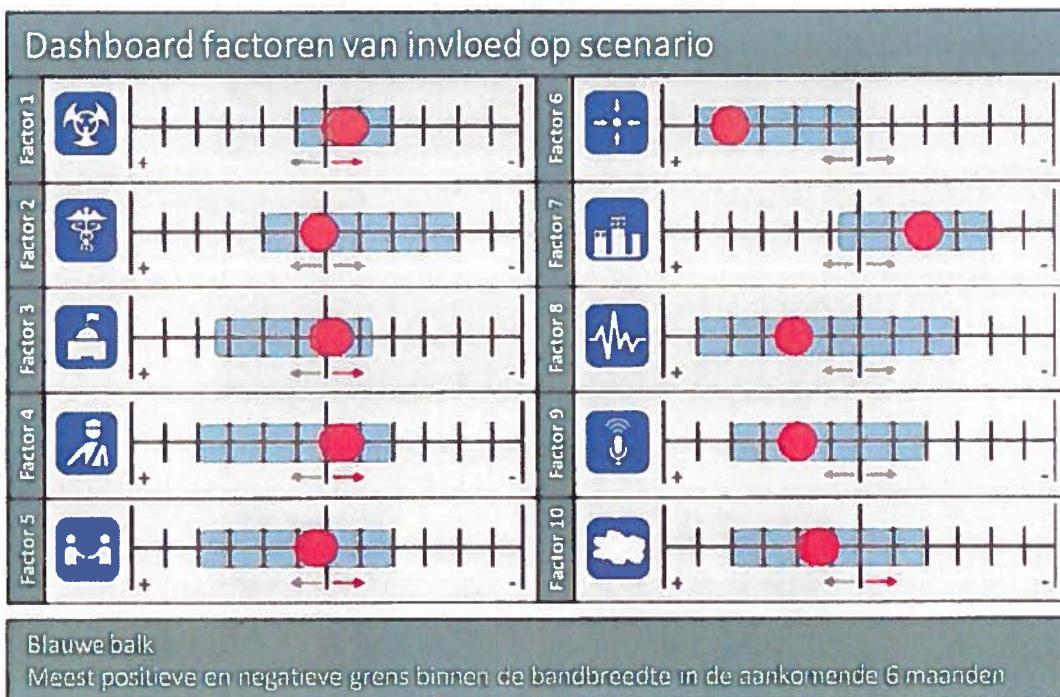

(4) Actuele Ontwikkeling Maatschappelijk Kompas

Conclusie

Gebeurtenissen van deze week hebben wederom geleid tot een verslechtering van de factoren Burgerschap en Openbare orde & Veiligheid. Dit is terug te zien in de verschuiving in het scenario over de verticale as 'sociaaleconomische impact'. De toename van COVID-19 besmettingen heeft vooralsnog geen invloed op de capaciteit van het zorgsysteem, daarmee is het zorgsysteem nog steeds toereikend.

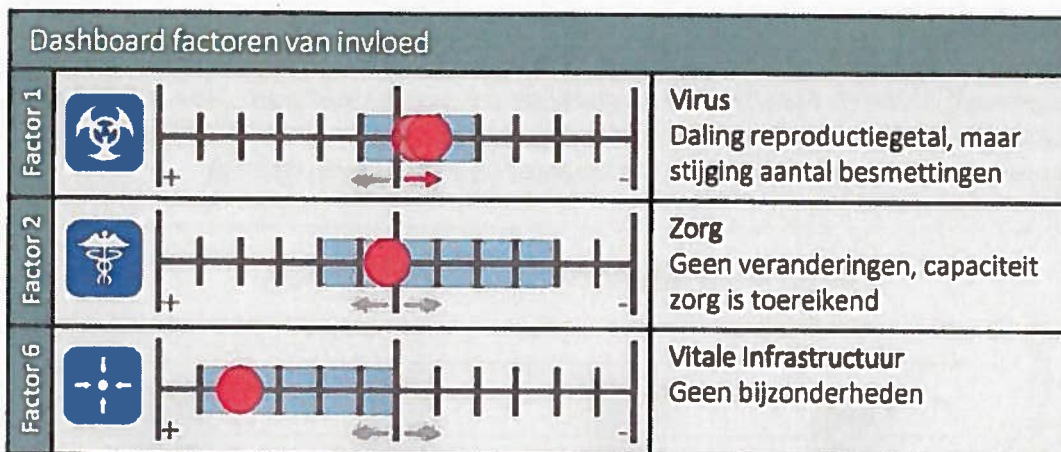

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

Zorg

Highlights

- Het reproductiegetal is deze week gedaald van 1,40 naar 1,20;
- Afgelopen week zijn er +/- 10% minder testen afgenomen. Het percentage positief geteste personen steeg van 1% naar 2,3%;
- Waarschijnlijk tot hoogst waarschijnlijk is er een tweede golf van COVID-19 besmettingen in Nederland aangevangen;
- Vanaf 5 augustus wordt geëxperimenteerd met mondkapjesplicht in enkele steden;
- Beschikbaarheid van voldoende opgeleid en inzetbaar zorgpersoneel blijft een punt van aandacht, druk op de IC-capaciteit van ziekenhuizen blijft laag.

Vooruitblik

Het is waarschijnlijk dat het aantal besmettingen komende week verder zal stijgen, mede door de tegenvallende resultaten van het bron- en contactonderzoek van de GGD's. Wanneer in Nederland de geldende COVID-19 maatregelen niet strikter worden nageleefd, zal het aantal besmettingen verder toenemen. Het is tevens waarschijnlijk dat de laksere wijze waarop de Nederlandse bevolking omgaat met de maatregelen zal leiden tot negatieve reacties uit de zorgsector. Hierbij zullen zowel burgers als de landelijke overheid worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid door de zorgsector. Tevens zal er worden opgeroepen tot het nemen van strengere landelijke maatregelen om besmettingen te voorkomen.

Vooralsnog leiden de toegenomen cijfers nog niet tot een verhoogde druk op het zorgsysteem. Het is echter waarschijnlijk dat met een toename van het aantal besmettingen, op termijn ook het aantal patiënten op de IC en in ziekenhuizen gaat toenemen. De voortschrijdende inzichten over (de behandeling van) COVID-19 zullen er wel voor zorgen dat de behandelingen minder druk leggen op het Nederlandse zorgsysteem dan dat bij de eerste besmettingsgolf het geval was.

De lokaal ingestelde mondkapjesplicht kan mogelijk leiden tot vragen en verwarring over de COVID-19 naleving onder de Nederlandse bevolking en buitenlandse toeristen. Het is echter onwaarschijnlijk dat deze verwarring leidt tot een verdere stijging van het reproductiegetal en het aantal besmettingen.

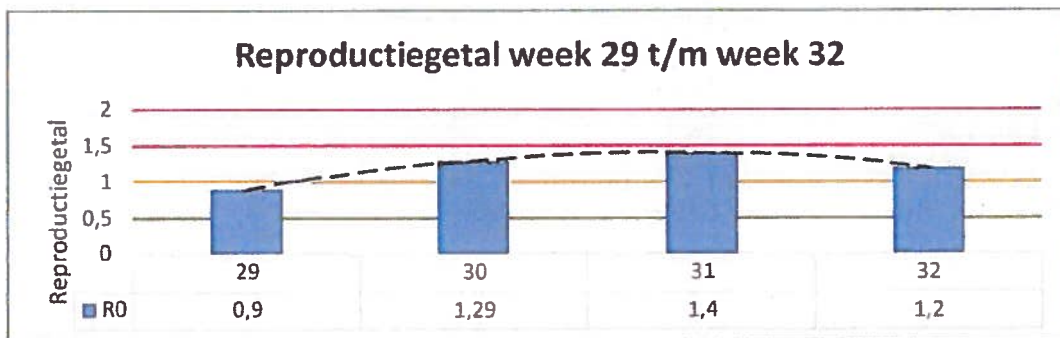
(5) Beoordeling Factoren van Invloed

Zorg

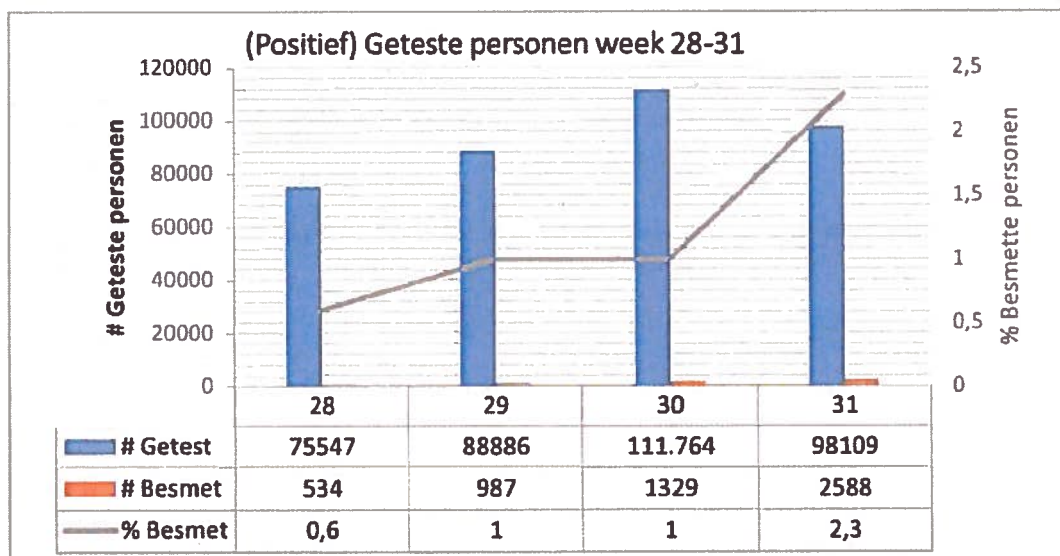
Toelichting

Ontwikkelingen virus

Deze week is het reproductiegetal (R_0) gedaald t.o.v. vorige week: van 1,4 naar 1,2. De stijgende lijn van enkele weken wordt hiermee doorbroken. Het RIVM benadrukt echter dat het reproductiegetal met foutmarge nog steeds boven de 1 ligt.

Deze week is het aantal testen in vergelijking met vorige week afgenomen met 10%, maar is het percentage besmettingen van die testen wel meer dan verdubbeld. Dit toont aan dat het virus zich in Nederland blijft verspreiden. Omdat sinds 1 juli (week 30) het reproductiecijfer boven de 1 ligt, besmet iedere patiënt in Nederland gemiddeld meer dan 1 ander persoon.

De stijging van het besmettingspercentage in combinatie met de daling van het aantal testen is zorgwekkend. Dit betekent dat er waarschijnlijk meer besmettingen zijn in Nederland dan momenteel bekend is.

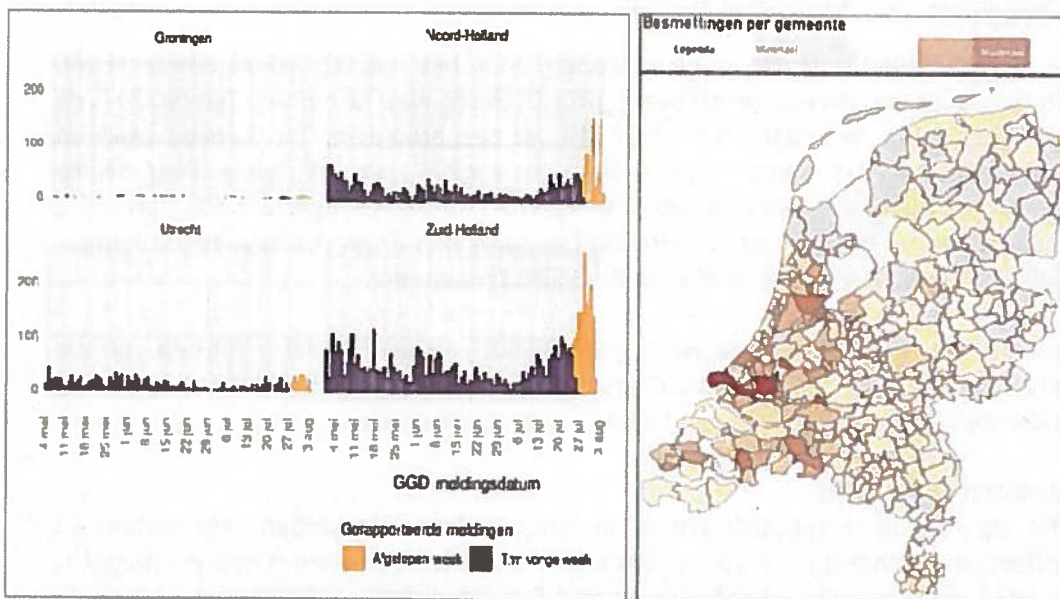
(5) Beoordeling Factoren van Invloed

Zorg

Toelichting

Regionale verschillen

De regionale verschillen tussen de provincies voor wat betreft COVID-19 besmettingen zijn groot. Met name in Zuid- en Noord-Holland, zijn de besmettingen aan het stijgen terwijl dit in andere provincies nog niet het geval is. Deze discrepantie in het aantal besmettingen draagt bij aan regionaal perspectiefverschil over het verloop en de maatregelen t.a.v. COVID-19.

De sterke toename van het aantal besmettingen in de zuidwestelijke regio van Nederland kan mogelijk te maken hebben met de eveneens sterke stijging van het aantal besmettingen in Antwerpen die vorige week zijn geconstateerd. Dit, tezamen met een grote aantrekkingskracht op zowel nationale als internationale toeristen in combinatie met het mooie weer, zou een verklaring kunnen zijn voor de stijging van het aantal COVID-19 gevallen. Daarnaast kan de hoge populatieconcentratie, bijvoorbeeld studenten, in de westelijke Randstad ook een oorzaak van de snelle en intensieve uitbraak in deze regio's zijn.

Opvallend is de vrijwel volledige afwezigheid van COVID-19 in het noorden van Nederland. De constante hoeveelheid besmettingen in het midden van het land is daarnaast ook opvallend. Het is mogelijk dat dit het resultaat is van de lagere bevolkingsdichtheid en/of een betere naleving van de regels die in vorige weken is geconstateerd.

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

Zorg

Verspreiding in Nederland

De GGD's trachten via bron- en contactonderzoek te achterhalen waar de bron van de besmettingen vandaan komt. Momenteel kan bij het grootste gedeelte, ongeveer 70%, de bron niet worden achterhaald. Dit komt onder andere vanwege vertragingen in de registraties als gevolg van het hoge aantal meldingen. Verdere problemen bij het bron- en contactonderzoek zijn dat met name jongeren, waar nu de meeste besmettingen geconstateerd worden, contacten verzwijgen. Dit komt omdat jongeren dit als een gevoel van 'klikken' ervaren.

De GGD's stellen ook dat in de gebieden waar het meeste aantal besmettingen worden gemeten ook een aantal overeenkomsten zijn waar te nemen. Ten eerste is de onthouding van de anderhalve meter afstand een probleem. Ten tweede blijkt uit GGD-onderzoek dat mensen naar feestjes en *socials* gaan en steeds meer nauwe contacten opbouwen. Hierdoor neemt de COVID-19 verspreidingsgraad toe. Ten slotte houden mensen zich niet aan zelf-isolatie/quarantaine na een positieve test. Hierdoor blijft het aantal besmettingen volgens de GGD's toenemen.

Het hierboven genoemde risicovolle gedrag leidt volgens de GGD's tot een verdere verspreiding en een stijgend aantal besmettingen van het COVID-19 virus. Daarnaast ondermijnt dit gedrag ook de *goodwill* van zorgmedewerkers.

Mondkapjes in steden

Met ingang van 5 augustus zijn er in twee Nederlandse steden (Amsterdam en Rotterdam) mondkapjes verplicht gesteld in bepaalde gebieden. Deze maatregel is bedoeld om daar waar het naleven van de 1,5-meter richtlijn lastig of onmogelijk is de verspreiding van het virus tegen te gaan. De (effecten van deze) maatregel wordt door het OMT en de landelijke politiek vooralsnog als ineffectief gezien in de strijd tegen COVID-19. In veel landen om ons heen is het echter al gebruikelijker om in de openbare ruimte een mondkapje te dragen (Frankrijk/Duitsland).

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

Zorg

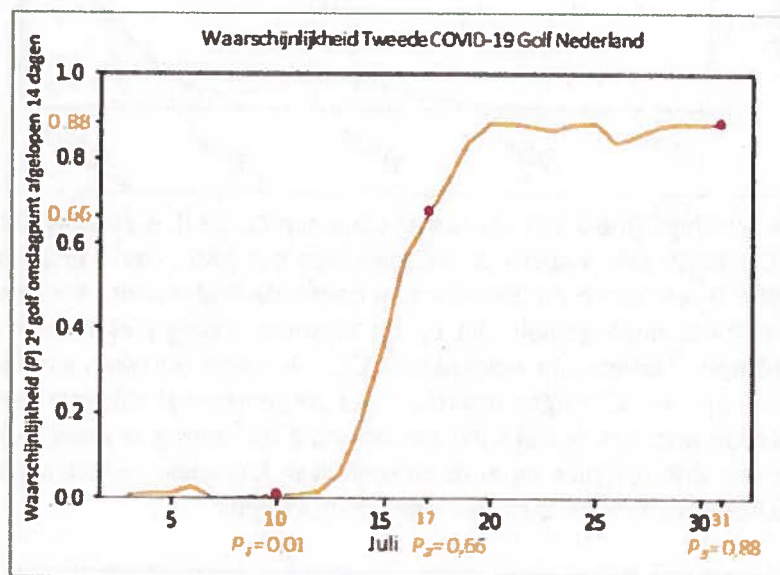
Zorgsysteem

Er zijn geen veranderingen t.o.v. van vorige week m.b.t. de zorgcapaciteit. De verhoging van het aantal nieuwe besmettingen heeft vooralsnog niet geleid tot een extra belasting op het zorgsysteem. Momenteel verblijven 26 COVID-19 patiënten op en 83 patiënten buiten de IC. Hiermee blijven deze cijfers stabiel ten opzichte van eerdere weken. Wel ligt de helft van deze patiënten in ziekenhuizen in en rond Amsterdam en Rotterdam, waar momenteel de verspreiding van COVID-19 het grootst is.

'Tweede golf' in Nederland

Het LIMC heeft met behulp van een *Naive Bayes Classfier*-model vastgesteld dat er in de afgelopen twee weken een 88% waarschijnlijkheid (met een foutmarge van 15%) is dat de tweede golf van COVID-19 is ingezet in Nederland. Een tweede golf is een exponentiële stijging van het aantal COVID-19 besmettingen in Nederland.

Op de verticale as staat de waarschijnlijkheid van het omslagpunt dat het begin van een tweede golf aangeeft in de afgelopen 14 dagen. Op de horizontale as staat de datum in de maand juli 2020. De P staat voor de waarschijnlijkheid van een tweede golf die heeft aangevangen in de afgelopen 14 dagen.

Tussen 10 en 17 juli jl. steeg de waarschijnlijkheid dat Nederland zich in een tweede besmettingsgolf bevond naar 66% (P₂). Tussen 17 en 31 juli jl. steeg de waarschijnlijkheid naar 88% (P₃). Dit impliceert dat het waarschijnlijk is dat Nederland een dussdanige exponentiële groei van het aantal nieuwe COVID-19 besmettingen heeft doorgemaakt. Het is daarom waarschijnlijk tot hoogstwaarschijnlijk dat Nederland zich momenteel in een tweede golf bevindt.

De meest recente cijfers van het RIVM (4 aug jl.) onderschrijven het statistische model van het LIMC.

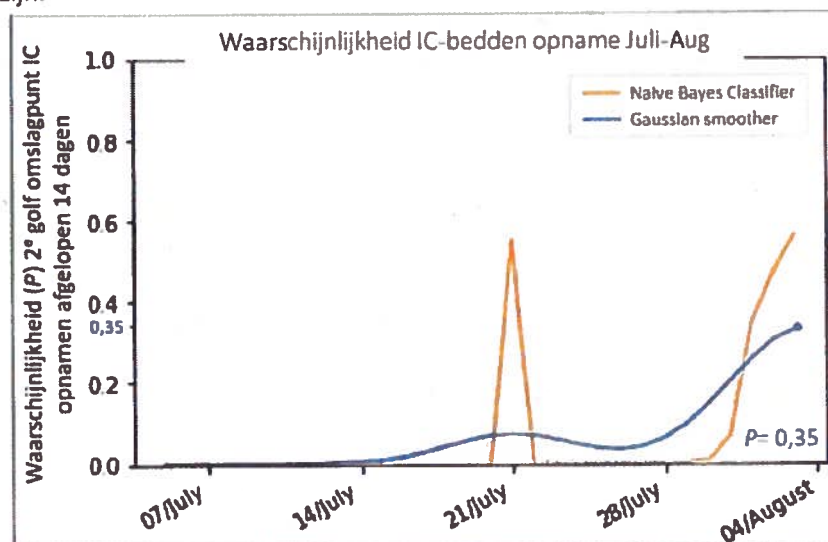

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

Zorg

IC-Capaciteit

Op de verticale as van de onderstaande grafiek staat de waarschijnlijkheid van het omslagpunt dat aangeeft dat het aantal IC-opnames sterk zal stijgen. Op de horizontale as staat de datum in de maand juli 2020. De P staat voor de waarschijnlijkheid van een omslagpunt dat in de afgelopen 14 dagen heeft aangevangen. In het onderstaande model is af te lezen dat de kans op een dergelijk omslagpunt in de voorgaande week sterk is toegenomen. Hierin bevindt zich wel een beperking van de informatie: ziekenhuizen bieden momenteel geen gezamenlijk actueel beeld (meer) om de IC-bezetting te monitoren, waardoor actuele cijfers niet bekend zijn.

De stijgende waarschijnlijkheid van het aantal opnamen op de IC is zorgelijk omdat dit betekent dat COVID-19 zich, volgens de modellen van het LIMC, sterk verspreidt door Nederland. Het is tevens een punt van aandacht omdat de Nederlandse Vereniging van Intensive Care (NVIC) heeft gemeld dat op dit moment weinig plek is voor nieuwe COVID-19 patiënten. Hiervoor zijn, volgens de NVIC, meerdere oorzaken aan te wijzen. Ten eerste is er op veel IC's afgeschaald om het zorgpersoneel vakantie te kunnen geven. Ten tweede wachten de ziekenhuizen nog op goedkeuring van een IC-plan van het ministerie van VWS. Dit plan moet de ziekenhuizen financiële middelen geven om een nieuwe COVID-19 golf te kunnen opvangen en afwikkelen.

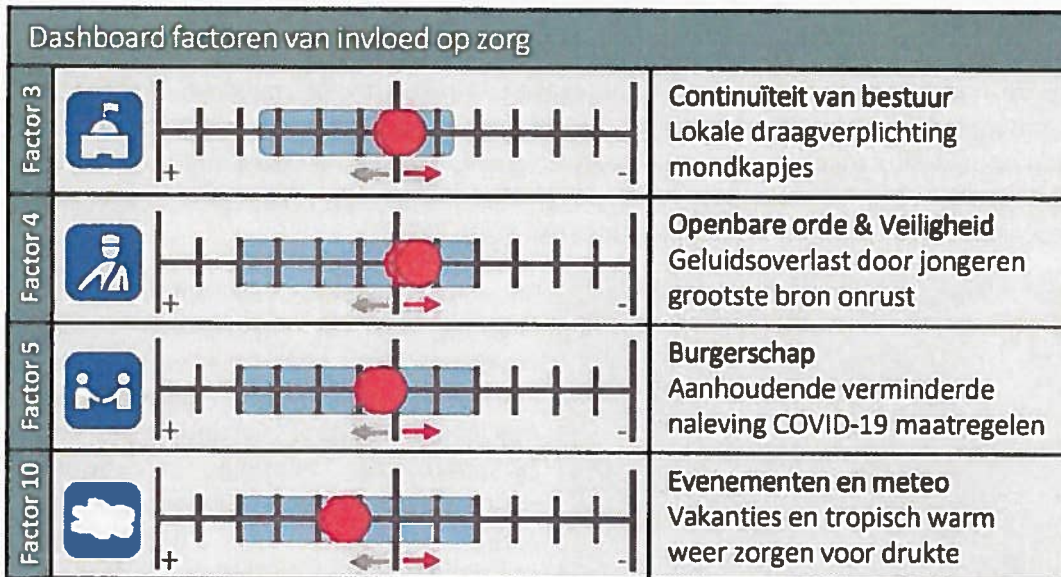
Momenteel vindt het oplopende aantal besmettingen vooral plaats in een relatief jongere leeftijdscategorie (20-40 jaar). Deze leeftijdscategorie is sterk ondervertegenwoordigd op de IC's, waardoor de stijging van het aantal besmettingen bij deze groep niet zal leiden tot een hogere IC-bezetting. Het is echter wel waarschijnlijk dat de toename op de IC's later plaatsvindt omdat deze relatief jonge groep op den duur oudere leeftijdscategorieën aansteekt. Met name personen boven de 50 jaar die (hebben) gerookt en/of een (te) hoog lichaamsgewicht hebben, lopen een verhoogd risico op IC-opname als gevolg van een COVID-19 besmetting. Daarom wordt de aanname gedaan dat de verhoogde besmettingscijfers die nu waargenomen worden pas later leiden tot een verhoogde druk op het zorgsysteem.

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

Burgerschap en Openbare orde & Veiligheid

Highlights

- Lokale mondkapjesplicht in Amsterdam en Rotterdam;
- Mondkapjesdiscussie leidt tot verwarring en weerstand onder Nederlanders;
- Toenemend aantal veiligheidsregio's meldt slechte naleving COVID-19 maatregelen;
- Toegangswegen naar stranden werden afgesloten wegens recreatiedrukke. Mogelijk is er dit weekend wederom een verslechtering van de naleving van maatregelen i.v.m. de tropische weersvoorspelling.

Vooruitblik

Op donderdag 6 augustus om 19:00 uur beleggen de premier en de minister van Volksgezondheid een persconferentie m.b.t. de COVID-19 actualiteiten. De aanleiding voor deze persconferentie is het groeiende aantal nieuwe COVID-19 besmettingen.

In het geval van een tweede besmettingsgolf, zoals gerapporteerd door het LIMC, is het waarschijnlijk dat de druk gaat toenemen op de handhaving wanneer de naleving in Nederland niet verbeterd.

Het is mogelijk dat door het ter discussie stellen van de huidige COVID-19 maatregelen door experts en lokale overheden in combinatie met het toenemende aantal nieuwe besmettingen, de perceptie van Nederlanders over effectiviteit van bestaande regels onder druk komt te staan. Dit heeft mogelijk gevolgen voor de acceptatie van aanvullende maatregelen. Het is waarschijnlijk dat de huidige onzekerheid over de bestaande regels ook invloed heeft op de naleving.

Met het oog op voorspelde tropische weersomstandigheden is het waarschijnlijk dat komend weekend en de daarop volgende week de naleving in recreatiegebieden en binnensteden (in het bijzonder horecagelegenheden) zal verslechteren. Dat betekent tevens dat het waarschijnlijk is dat er een toename waarneembaar zal zijn van toeristisch verkeer richting stranden, binnenmeren en natuurgebieden.

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

Burgerschap en Openbare orde & Veiligheid

Toelichting

Naleving

Op de onderstaande kaart wordt weergegeven in hoeverre de landelijke COVID-19 maatregelen in het weekend worden nageleefd per veiligheidsregio. Veiligheidsregio's kunnen daarbij aangeven of de maatregelen goed, redelijk of slecht zijn nageleefd afzonderlijk voor de zaterdag en zondag. Daar waar één dag geen gegevens beschikbaar zijn wordt dit aangegeven met een grijze kleur.

Uit een vierweeks overzicht van de naleving van de maatregelen in de veiligheidsregio's blijkt dat de afgelopen drie weken de naleving is verslechterd. Afgelopen weekend verslechterde de gerapporteerde naleving in zeven veiligheidsregio's die voorheen nog op groen stonden. De situatie in veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond blijft ongewijzigd slecht.

De slechte naleving in de zuidelijke provincies kan mogelijk, in combinatie met het stijgende aantal besmettingen in grensgebieden, leiden tot meer besmettingen in de zuidelijke provincies van Nederland.

Nieuwe maatregelen als gevolg van de opeenvolgende wekelijkse stijging van het aantal besmettingen in Nederland, kunnen mogelijk zorgen voor een betere naleving dit weekend.

Maatregelen

Op woensdag 5 augustus is op verschillende plekken in Amsterdam en Rotterdam een draagverplichting van mondkapjes ingevoerd. Het invoeren van lokale maatregelen werd toegestaan op aandringen van burgemeesters om extra maatregelen tegen de verspreiding van COVID-19 te kunnen nemen. Op landelijk niveau zijn de maatregelen niet aangescherpt.

Het invoeren van lokale maatregelen gaat gepaard met voortdurende discussies. Zowel het medische nut van het dragen van mondkapjes als de juridische rechtmatigheid van deze maatregel worden ter discussie gesteld. Daarnaast is op sociale media een sterk anti-mondkapjes sentiment waarneembaar. Tevens zijn in reactie op de mondkapjesplicht in Amsterdam en Rotterdam op woensdag 5 augustus protestwandelingen gehouden. Het aantal deelnemers lijkt vooralsnog beperkt.

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

Burgerschap en Openbare orde & Veiligheid

Toelichting

Maatregelen

Ondanks de discussie omtrent lokale maatregelen staat de meerderheid van de Nederlandse bevolking wel achter de huidige COVID-19 maatregelen. Uit sentimentmetingen blijkt echter wel dat er onduidelijkheid bestaat over de toepassing van de COVID-19 maatregelen. Daaruit kan worden afgeleid dat de lakse naleving van maatregelen voor het merendeel niet zozeer voortkomt uit onwil maar vooral uit onduidelijkheid.

De openbare orde en veiligheid laat verder een normalisering van de criminaliteitscijfers zien. Hoewel overlast (geluidshinder, drank & drugs) nog hoog blijft t.o.v. 2019, is de stijgende trend afgevlakt. Dit houdt waarschijnlijk verband met de versoepeling van de maatregelen.

Sociale media

De aanhoudende discussie over een landelijke mondkapjesplicht in de openbare ruimte geeft op sociale media weer dat het onderwerp sterk leeft onder de Nederlandse bevolking. De CCCM geeft aan dat de mondkapjesdiscussie op sociale media ook verweven is met desinformatie. Het is mogelijk dat met de afkondiging van aanvullende nationale maatregelen later deze week, de verspreiding van misinformatie verder toeneemt. Tevens is het mogelijk dat hierdoor de acceptatie van bepaalde maatregelen verminderd en er opnieuw oproepen komen voor protestacties.

Infra

Er zijn momenteel geen verstoringen te rapporteren in de infrastructuur als gevolg van de COVID-19 crisis. Wel zijn toegangswegen naar recreatiegebieden afgesloten en is openbaar vervoer naar recreatiebestemmingen stil gelegd om drukte tegen te gaan.

Events

Afgelopen weekend demonstreerde de actiegroep Viruswaarheid (voorheen Viruswaanzin) op het Malieveld in Den Haag tegen de COVID-19 maatregelen. Naar schatting namen er tussen de 1.500 en 2.000 mensen deel aan deze demonstratie. Het protest verliep rustig, aldus de politie.

Tevens vond er op 5 augustus een protestwandeling tegen de mondkapjesverplichting in Rotterdam plaats. Er namen naar schatting 50 mensen deel aan deze wandeling, waaronder [REDACTED] de actiegroep Viruswaarheid. Het protest is ingesloten door politie en er zijn meerdere boetes uitgeschreven.

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

Burgerschap en Openbare orde & Veiligheid

Toelichting

Meteo

Er is dit weekend tropisch zomerweer voorspeld. Naar verwachting houdt dit weer volgende week aan en is er sprake van een langdurige hittegolf. Vooral in Noord-Brabant en Limburg wordt meerdere dagen rekening gehouden met temperaturen boven de 35 graden.

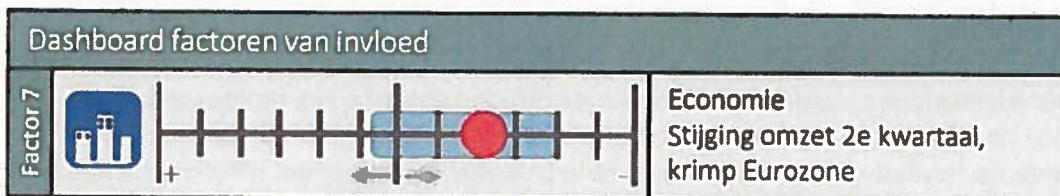
Meteo (Voorspelling)	Vrij 07-08	Za 08-08	Zo 09-08
Temperatuur (min/max)	17°/33°	18°/33°	19°/32°
Zonneschijn (%)	80%	80%	60%
Neerslag (mm)	<div>O: 5% M: 0% A: 0%</div> <div></div> <div>5% / 0mm</div>	<div>O: 10% M: 0% A: 0%</div> <div></div> <div>10% / 0mm</div>	<div>O: 25% M: 0% A: 0%</div> <div></div> <div>25% / 0mm</div>
Beschrijving & weercijfer	Tropisch warm met lokaal temperaturen tussen 32°-36° 	Tropisch warm met lokaal temperaturen tussen 33°-36° 	Tropisch warm met lokaal temperaturen tussen 30°-34°
Factoren van invloed 	<p>Virusverspreiding Het is waarschijnlijk dat met tropische temperaturen meer mensen zich naar recreatieve locaties zullen begeven. Drukke op deze plekken vergroot mogelijk de kans op virusverspreiding.</p> <p>Burgerschap Het is waarschijnlijk dat het mooie weer dit weekend zal zorgen voor drukte in de horeca. De zomerse temperaturen gedurende de avond leiden mogelijk tot een verslapping van de naleving, in het bijzonder wanneer mensen alcohol gedronken hebben.</p>		

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

Economie

Highlights

- Producenten detailhandel zijn minder positief over omzet in het derde kwartaal ondanks een omzetstijging in het tweede kwartaal van 2020;
- Ontslaggolf reisbranche, SGR biedt consumenten ook SGR-garantie voor boekingen gemaakt na 16 maart 2020;
- Forse krimp economie Eurozone leidt waarschijnlijk tot ontslagen en faillissementen;
- In week 31 zijn 51 bedrijven failliet verklaard, 14 minder dan in week 30;
- Zowel meer geld gespaard als spaargeld opgenomen in de maand juni 2020;
- Nederlandse industrie minder somber over de toekomst;
- Verbeterde economische situatie Duitsland leidt mogelijk tot lichte stijging productieaanvragen in augustus;
- Inflatie in Nederland is in de maand juli licht gestegen met 0,1% naar 1,7%;
- Goud- en zilverprijs bereiken recordhoogtes.

Vooruitblik

Het assessment van vorige week t.a.v. de werkloosheid en faillissementen blijft ongewijzigd van kracht. Een nieuwe lockdown als gevolg van een waarschijnlijke tot hoogstwaarschijnlijke tweede golf COVID-19 besmettingen zal het aantal werklozen en faillissementen de komende periode doen toenemen. Momenteel is de werkloosheid 4,3%. Het is waarschijnlijk dat de werkloosheid dan zal stijgen naar 9 tot 10%.

Het consumenten vertrouwen zal de komende periode waarschijnlijk laag blijven, omdat meer mensen in de maand juni een beroep hebben gedaan op hun spaargeld. Dit leidt mogelijk tot minder grote aanbestedingen door consumenten. De Nederlandse industrie is daarentegen minder somber over de toekomst. Dat komt omdat de industrie in Duitsland en de rest van de Eurozone voorzichtig opkrabbelt. Als gevolg hiervan is het mogelijk dat nieuwe exportorders in augustus kunnen toenemen.

De Consumentenbond hoopt dat consumenten door het besluit van SGR minder onzeker zijn om een vakantie te boeken. Mogelijk dat dit besluit leidt tot een toename van het aantal boekingen en daarmee een lichte opleving van de reisbranche.

Hoewel deze week geen grote economische verschuivingen waarneembaar zijn blijft het toekomst beeld voor de Nederlandse economie somber.

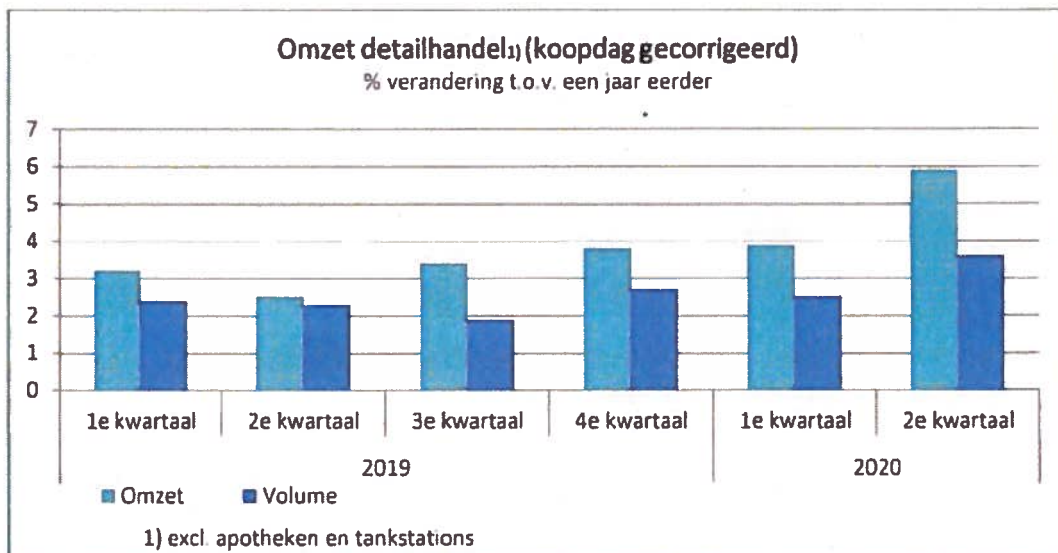
(5) Beoordeling Factoren van Invloed

Economie

Toelichting

Meer omzet detailhandel

De detailhandel is minder optimistisch over de vooruitzichten van het derde kwartaal. Van de ondernemers verwacht 3,2% dat begin juli de omzet zal afnemen. Dit is ondanks het feit dat de detailhandel in het tweede kwartaal van 2020 meer omzet genereerde dan in het tweede kwartaal van 2019. De totale omzet steeg met 5,9%. Daarnaast werd er nog nooit zoveel online gekocht. De internetomzet was in het tweede kwartaal 55% hoger dan een jaar eerder.

Ontslaggolf reisbranche

Het Amerikaanse Booking.com ontslaat wereldwijd een kwart van het personeel. Het bedrijf is één van de grootste werkgevers in Amsterdam met 5500 werknemers. Hoeveel ontslagen er in Nederland gaan vallen is nog niet duidelijk. Het aantal boekingen bij Booking.com viel in april terug met 85%. Eerder schrapten Expedia, Uber en AirBNB ook duizenden banen.

Eind vorige week, op vrijdag 31 juli jl., maakte ook KLM bekend dat er de komende jaren 5000 banen geschrapt worden om zo de toekomst van het concern veilig te stellen.

Het bestuur van Stichting Garantiefonds Reisgelden (SGR) heeft op 4 augustus jl. het besluit genomen om ook SGR-garantie te bieden op reizen die na 16 maart 2020 zijn geboekt en als gevolg van COVID-19 moeten worden geannuleerd. Een dag eerder trok de Consumentenbond aan de bel, omdat de SGR-garantie alleen gold voor geannuleerde reizen die vóór 16 maart jl. geboekt waren. De Consumentenbond hoopt dat consumenten door het besluit van SGR minder onzeker zijn om een vakantie te boeken.

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

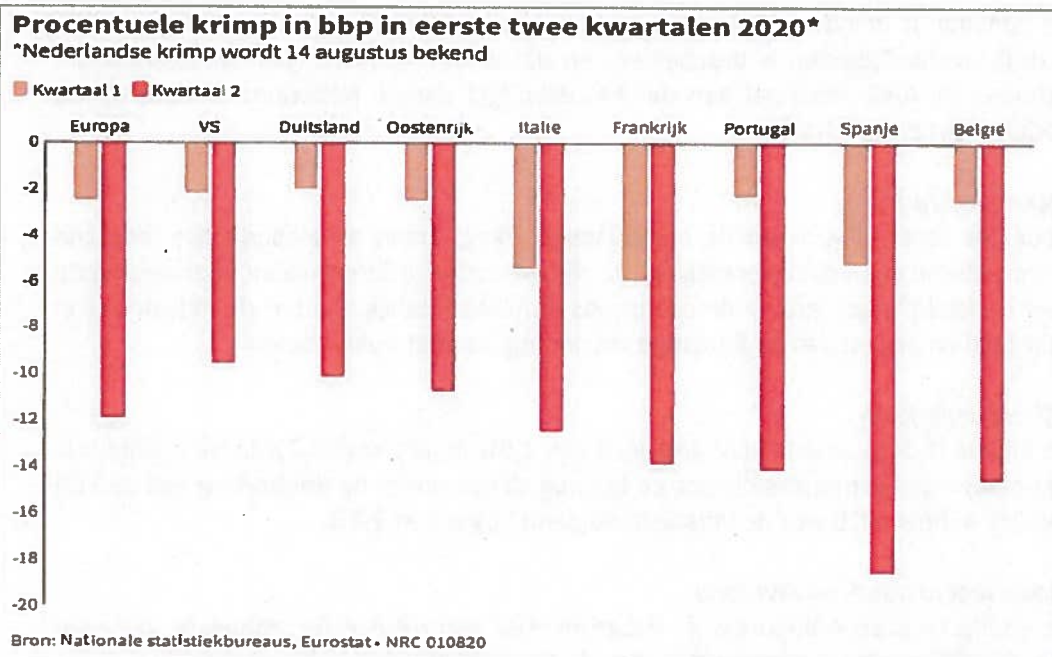
Economie

Toelichting

Krimp Europese economie

De economische krimp van de Eurozone als gevolg van de impact van COVID-19 is groter dan gedurende de financiële crisis van 2008/2009. In de Eurozone als geheel is de economie met 12% gekrompen ten opzichte van het eerste kwartaal van 2020.

De Nederlandse economie is minder hard gekrompen dan in andere Europese lidstaten. De Nederlandse economie is in het tweede kwartaal van 2020 met circa 6% gekrompen. Echter, de [REDACTED] de ondernemingsorganisatie VNO-NCW heeft aangegeven dat een tweede golf van COVID-19 zal leiden tot massa ontslagen en faillissementen, wanneer er opnieuw een lockdown komt en er geen verstandig economisch management wordt gevoerd. Het is dus mogelijk dat de Nederlandse economie nog verder gaat krimpen in het derde en vierde kwartaal van 2020. Momenteel is de werkloosheid 4,3%. In het geval van een tweede golf zal dit oplopen naar 9 tot 10%.

Faillissementen week 30

De aangekondigde faillissementsgolf laat deze week nog steeds op zich wachten. In week 31 werden 51 bedrijven failliet verklaard. Dit waren er 14 meer dan in week 30 (37). Dit jaar gingen er tot dusver 61 bedrijven minder failliet dan in dezelfde periode van het jaar ervoor. In de eerste 31 weken van 2020 staat het totaal aantal faillissementen op 2178.

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

Economie

Toelichting

Consumentenvertrouwen

Wat deze week vooral opvalt is dat in de maand juni Nederlanders in totaal meer geld zijn gaan sparen en meer spaargeld hebben opgenomen. Dit betekent waarschijnlijk dat huishoudens met een inkomen dat niet of nauwelijks is geraakt door de economische problemen, grotere financiële buffers zijn gaan aanleggen vanwege de onzekere tijden. Aan de andere kant hebben huishoudens die wel hard geraakt zijn door de economische crisis, spaargeld nodig om rond te komen.

Producentenvertrouwen

De Nederlandse industrie is minder somber over de toekomst. De economische teruggang gaat minder hard en dat is goed nieuws voor de Nederlandse productiebedrijven. Inkopers van bedrijven zijn de aanjagers van de economie. Als zij meer contracten in de markt zetten, hebben leveranciers het drukker. Maar ze kunnen ook op de rem trappen, waardoor het juist stiller wordt.

De afname is minder sterk dan een maand eerder. De verslechtering van de bedrijfsomstandigheden is bescheiden, en dat is weer positief. Een sectoreconoom industrie bij ABN Amro gaf aan dat het erop lijkt dat de Nederlandse industrie de bodem bijna bereikt heeft.

Import en export

Door het achterblijven van de buitenlandse vraag, draait de Nederlandse industrie momenteel in een lagere versnelling. De nieuwe exportorders daalden voor de achtste keer in negen maanden, en de daling was in juli aanzienlijk. Echter, de industrie is in Duitsland en de rest van de Eurozone voorzichtig aan het opkrabbelen.

Inflatie Nederland

De inflatie is deze maand licht gestegen van 1,6% in juni naar 1,7% in de maand juli. Het percentage is nog steeds laag en ligt nog steeds onder de doelstelling van de ECB van 2%. In heel 2019 was de inflatie beduidend hoger met 2,6%.

Nieuw record goud- en zilverbij

De goudprijs is op 4 augustus jl. wederom naar een nieuwe recordhoogte gestegen van \$2000 per Troy ounce (31,1 gram). De prijs wordt verder gestuwd, doordat beleggers voorsorteren op een nieuw steunpakket van de Amerikaanse overheid. Het steunpakket moet de grootste economie ter wereld door de COVID-19 crisis helpen.

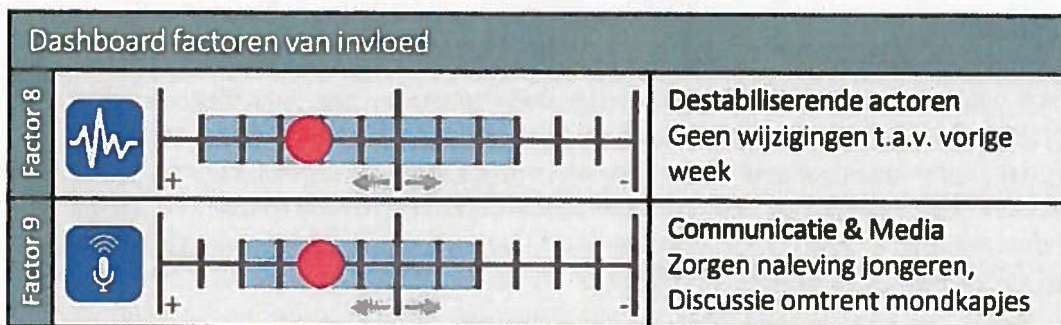
Daarnaast zorgen de oplopende spanningen tussen de Verenigde Staten en China in het algemeen voor een grotere interesse voor edelmetalen. De vraag naar zilver is ook gestegen. Op 5 augustus jl. steeg het aandeel met 2%, waarmee het hoogste niveau sinds 2013 werd bereikt. Deze stijging wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het hogere nut voor industriële toepassingen en de stijgende vraag vanuit de industrie.

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

Destabilisering (niet) statelijke actoren en Communicatie & Media

Highlights

- In traditionele media is veel aandacht voor de COVID-19 besmettingen onder jongeren en het niet meewerken aan bron- en contact-onderzoeken van de GGD;
- Aandacht in de media voor de persconferentie over COVID-19 op 6 augustus;
- Aantal sociale mediaberichten m.b.t. COVID-19 vergelijkbaar met vorige week;
- Sterk negatief sentiment op sociale media omtrent lokale mondkapjesplicht in Amsterdam en Rotterdam;
- Verschuiving zoekopdrachten naar onderwerpen als overlast, afpersing en online misdrijven.

Vooruitblik

Het is waarschijnlijk dat de media-aandacht de komende week gericht wordt op de uitkomsten van de persconferentie van [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]. Tijdens de persconferentie wordt waarschijnlijk het schrappen van de introductieweken voor studenten aangekondigd, het inrichten van een COVID-19 teststraat op Schiphol (voor terugkerende reizigers uit het buitenland) en eventuele quarantainemaatregelen afgegeven.

Daarnaast zal er mogelijk ook aandacht zijn op zowel traditionele als sociale media voor de uitwerking en naleving van de lokale mondkapjesplicht in Amsterdam en Rotterdam. Het is waarschijnlijk dat deze aandacht toeneemt, wanneer meer Nederlandse steden dit voorbeeld volgen.

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

Destabilisering (niet) statelijke actoren en Communicatie & Media

Toelichting

Traditionele media

Deze week was er op traditionele media veel aandacht voor het stijgende aantal COVID-19 besmettingen in Nederland en de rol van jongeren hierin. Veel media lichtte uit dat vooral onder jongeren de mate van naleving laag is. Daarnaast wordt gemeld dat er onder jongeren ook een lage bereidheid is om mee te werken aan het contact-onderzoek van de GGD. Verder is er aandacht voor de persconferentie van [REDACTED] op 6 augustus. Hierin wordt waarschijnlijk het schrappen van de introductieweken voor studenten besproken en het instellen van een COVID-19 teststraat op Schiphol voor terugkerende reizigers.

Social media

Het aantal berichten per dag op sociale media is vergelijkbaar met vorige week. Op sociale media heerst een sterk negatief sentiment over het gedeeltelijk invoeren van een mondkapjesplicht. Uit gegevens van de Corona Crime Change Monitor (CCCM) blijkt dat de voorstanders (minst negatieve gebruikers) aangeven dat een lokale mondkapjesplicht onduidelijk is. Een mondkapjesverplichting lijkt tegenstanders, vaak Nederlanders met anti-overheid sentiment, munitie te geven voor verspreiding van desinformatie.

De aanscherping van de plaatselijke mondkapjesplicht gaat waarschijnlijk leiden tot meer weerstand bij de actiegroepen. Het tijdelijk schorsen van de sociale media pagina's van actiegroepen gaat waarschijnlijk leiden tot een verplaatsing van het online verspreiden van alternatieve mediaberichten naar afgeschermdes omgevingen. Het schorsen van de pagina's kan mogelijk ook leiden tot nieuwe aandacht in de traditionele media.

Online zoekopdrachten

Tot slot valt op dat er de afgelopen weken een verschuiving heeft plaatsgevonden in de zoektermen. Tijdens de eerste COVID-19 besmettingsgolf zag het CCCM minder zorgen op het gebied van online misdrijven en meer zorgen op het gebied van huiselijk geweld en fraude. Nu wordt er meer gezocht op het gebied van overlast, afpersing en online misdrijven.

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

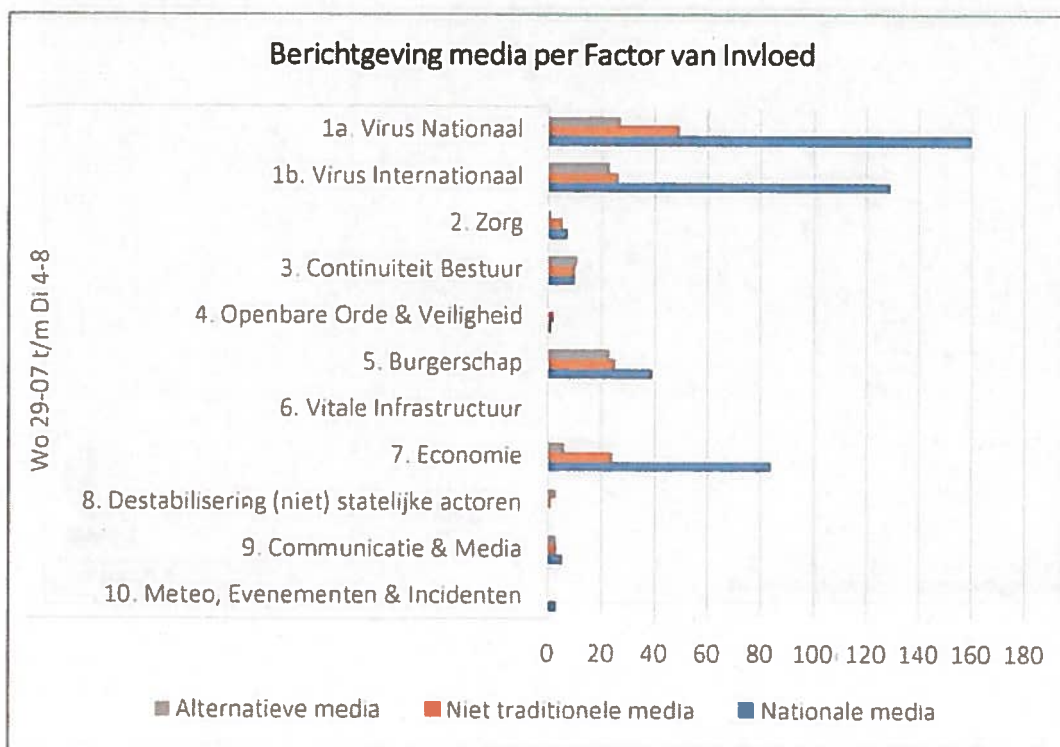
Destabilisering (niet) statelijke actoren en Communicatie & Media

Toelichting

Berichtgeving media per Factor van Invloed

In de onderstaande grafiek staat het weekoverzicht van de mediaberichtgeving per factor van invloed. Wat opvalt is dat het medialandschap op dit moment gedomineerd wordt door berichten van COVID-19 besmettingen in zowel Nederland als in het buitenland. De aandacht voor het buitenland is waarschijnlijk gerelateerd aan de vakantieperiode en het feit dat meerdere landen de maatregelen m.b.t. COVID-19 weer aanscherpen. De berichtgeving op de factor burgerschap is waarschijnlijk ook een gevolg van de berichtgeving over de aanscherping van de COVID-19 maatregelen in het buitenland en de mate waarin de huidige maatregelen worden nageleefd in Nederland.

Daarnaast is er veel berichtgeving over de factor economie. Dit is waarschijnlijk het gevolg van de cijferpublicatie over de Europese economische krimp. Verder is ook veel aandacht voor de bekendmaking van kwartaalcijfers van verschillende bedrijfssectoren.

Europees Nederland

(6) Significante Gebeurtenissen

Europees Nederland

Openbare orde & Veiligheid

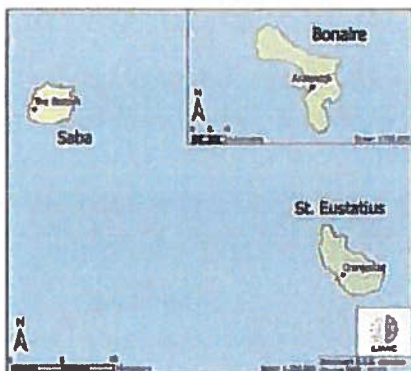
Het is mogelijk dat vanwege het tropisch weer dit weekend er een verhoogde druk komt op de handhaving, wanneer er een lage mate van naleving is. Illegale feesten en bijeenkomsten houden waarschijnlijk komende week aan.

Datum	Thema: Burgerschap	Locatie
3 02-08-2020	Demonstratie tegen anderhalve meter (±2000 personen aanwezig, 2 aangehouden)	Den Haag
7 02-08-2020	Demonstratie tegen COVID-19 maatregelen (±300 personen aanwezig)	Enschede
8 02-08-2020	Demonstratie tegen COVID-19 maatregelen (±80 personen aanwezig)	Amsterdam
10 02-08-2020	Demonstratie anti-lockdown op drafbaan (±150 personen aanwezig)	Groningen
Datum	Thema: Openbare orde & Veiligheid	Locatie
1 31-07-2020	Illegaal feest op Maasvlakte	Rotterdam
2 01-08-2020	Illegaal feest met ± 150 jongeren (Politie heeft deze beëindigd)	Rouveen
4 01-08-2020	Spontane carmeeting op parkeerplek 'Go planet' (±500 auto's en 1000 personen aanwezig)	Enschede
5 02-08-2020	Illegaal feest op water, ±200bezoekers op boten (Politie heeft niet ingegrepen)	Gliethoorn
6 02-08-2020	Illegaal strandfeest met ±300 bezoekers (Politie heeft deze beëindigd, geen aanhoudingen)	's Gravenzande
9 02-08-2020	Drie Rotterdamse horecazaken gesloten wegens niet naleven coronamaatregelen	Rotterdam
15 05-08-2020	Niet aangemeld protest tegen mondkapjesplicht (30 van de 50 demonstranten kregen boete)	Rotterdam
Datum	Thema: Virus	Locatie
11 03-08-2020	COVID-19 besmetting opgelopen van 8 naar 16 na verjaardag in restaurant	Utrecht
12 03-08-2020	Vier COVID-19 besmettingen geconstateerd bij Amsterdamse studentenvereniging (100 studenten thuis in quarantaine)	Amsterdam
13 04-08-2020	COVID-19 besmetting na Tilburgse kermis (9 mensen positief getest)	Tilburg
14 05-08-2020	COVID-19 uitbraak in stripclub op de wallen (10 werknemers en tenminste 1 bezoeker besmet)	Amsterdam

(6) Significante Gebeurtenissen

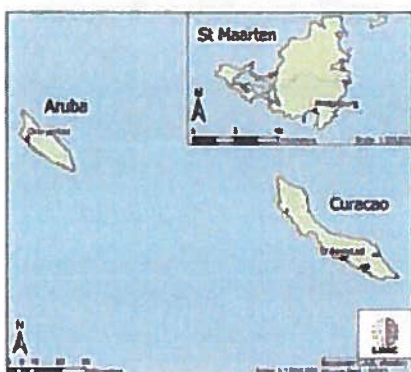
Caribisch Nederland

Locatie	Ontwikkelingen week 31
Bonaire	I.v.m. COVID-19 verlenging noodbevel tot 1 september
Saba	2 nieuwe COVID-19 besmettingen
St.-Eustatius	1 actief geval van COVID-19

Naar aanleiding van ontwikkelingen omtrent COVID-19 is besloten het noodbevel op Bonaire te verlengen tot 1 september. Aanvankelijk gold het noodbevel van 14 juli tot 1 augustus jl.. Het noodbevel dient als doel het lokale bestuur beter in staat te stellen om maatregelen tegen de verspreiding van COVID-19 in te stellen. Naast 2 nieuwe COVID-19 besmettingen op Saba en 1 op St.-Eustatius zijn er geen bijzonderheden.

Aruba, Curaçao en Sint-Maarten

Locatie	Ontwikkelingen week 31
Aruba	9 actieve gevallen van COVID-19
Curaçao	Stijging van energie en waterprijzen
Sint-Maarten	70 actieve gevallen van COVID-19. Code oranje van kracht.

Voor Sint-Maarten is het reisadvies code oranje (alleen noodzakelijk reizen). Aanleiding is het stijgende aantal COVID-19 besmettingen. Mogelijk heeft dit te maken met het toestaan van Amerikaanse toeristen die sinds 1 augustus weer naar het Nederlandse deel mogen reizen. Tot op heden kwamen er 350 Amerikaanse passagiers aan op Sint-Maarten. Het reisadvies voor Aruba en Curaçao staat vooralsnog op code geel.

Vooruitblik algemeen Caribisch gebied

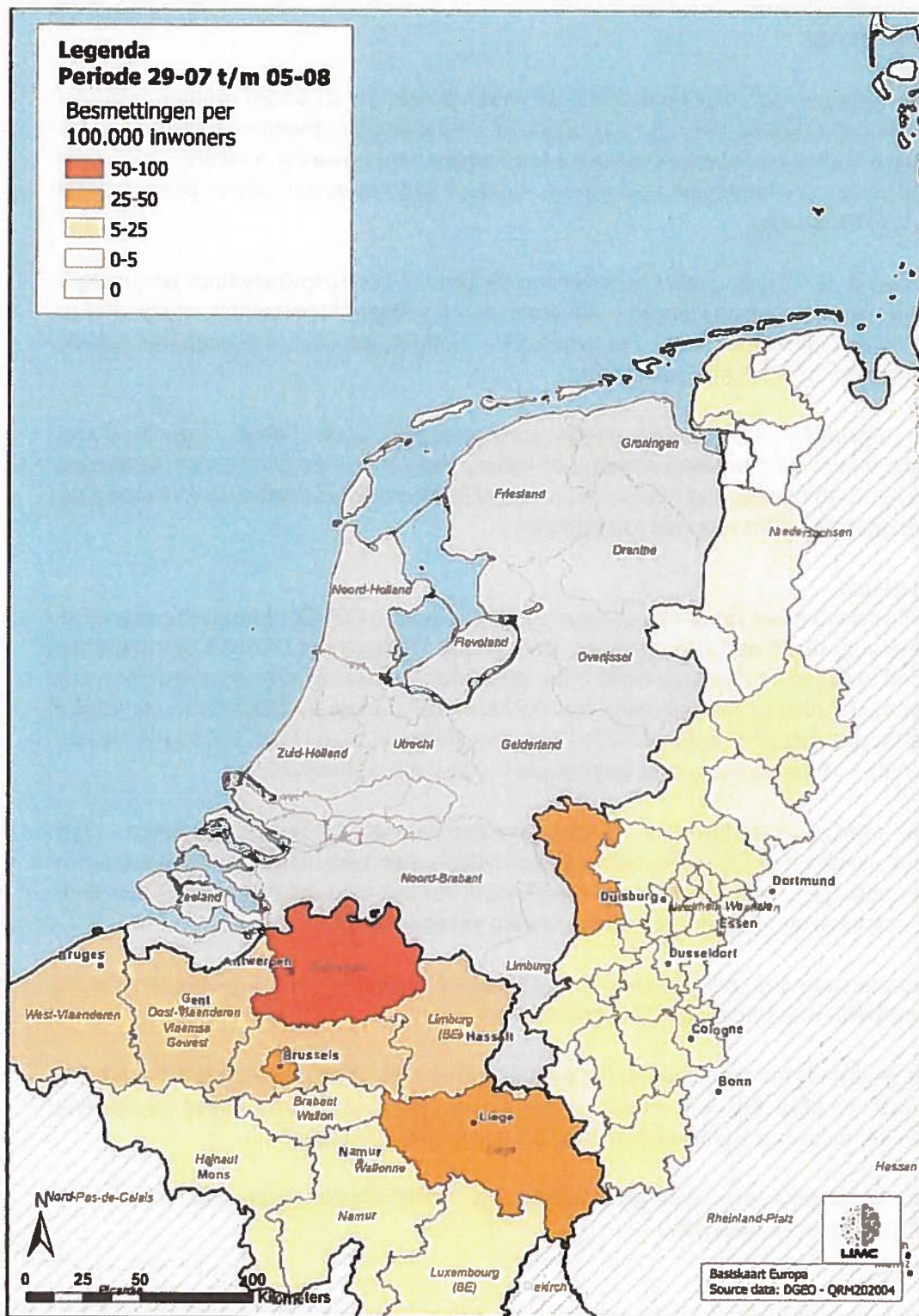
Hoewel het orkaanseizoen normaliter pas later begint, zijn er al 8 tropische stormen geweest. Het Amerikaanse meteorologische instituut (NOAA) heeft voorspeld dat er een kans van 60% is dat het orkaanseizoen een bovengemiddeld aantal stormen en orkanen zal bevatten. Dit vooruitzicht, in combinatie met de economische impact van COVID-19, maakt dat er rekening moet worden gehouden met een verhoogde kans op (economische) steunverlening aan de Bovenwindse en/of Benedenwindse eilanden. De economische impact van COVID-19 is o.a. waarneembaar op Curaçao waar de prijzen van benzine, water en elektriciteit deze week zijn gestegen. Het is mogelijk dat hierdoor de armste inwoners onder de armoedegrens vallen. Indien prijzen voor de basis levensbehoeften stijgen is het mogelijk dat op termijn sociale onrust ontstaat.

(6) Significante Gebeurtenissen

Grensgebieden

(6) Significante Gebeurtenissen

Grensgebieden

Toelichting

België

De toename van het aantal COVID-19 besmettingen in de aangrenzende Belgische provincies met Nederland is het hoogste in de provincie Antwerpen. Afgelopen week verschoof het zwaartepunt van de besmettingen in de provincie Antwerpen zich naar het oosten. In Antwerpen stad lijkt de toename van het aantal nieuwe besmettingen juist af te nemen.

Ondanks de stijging van het aantal besmettingen zijn in de provincie sinds woensdag 5 augustus wel versoepelingen doorgevoerd. Zo mogen fitnesscentra onder strikte voorwaarden weer open. De avondklok, mondkapjesplicht en beperkte sociale contacten blijven echter van kracht.

De afgelopen week is het aantal grenspassages vanuit België met Nederland afgenomen. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de huidige COVID-19 maatregelen en het ontmoedigen van reizen. Het is mogelijk dat vakantieverkeer vanuit België naar Nederland leidt tot nieuwe besmettingen.

Duitsland

In Duitsland is het totaal aantal nieuwe gerapporteerde COVID-19 besmettingen van 5 op 6 augustus met 1.045 gestegen. De grootste stijging van COVID-19 besmettingen vond plaats in de deelstaat Nordrhein-Westfalen. In deze deelstaat steeg deze week het aantal nieuwe besmettingen met 4.773. Ook in andere aan Nederland grenzende deelstaten steeg het aantal COVID-19 besmettingen. In totaal komt het aantal nieuwe COVID-19 besmettingen in aangrenzende Duitse deelstaten op 5.944.

De overige aangrenzende Duitse deelstaten met Nederland (Bremen (85), Niedersachsen (737) en Rheinland-Pfalz (349)) zagen een minder grote stijging van besmettingen. Deze wekelijkse toename staat in schril contrast met vorige week toen er nog geen noemenswaardige stijging werd gerapporteerd.

De toename van het aantal COVID-19 besmettingen in de aangrenzende Duitse *Landkreise* met Nederland is het grootst in Kleven.

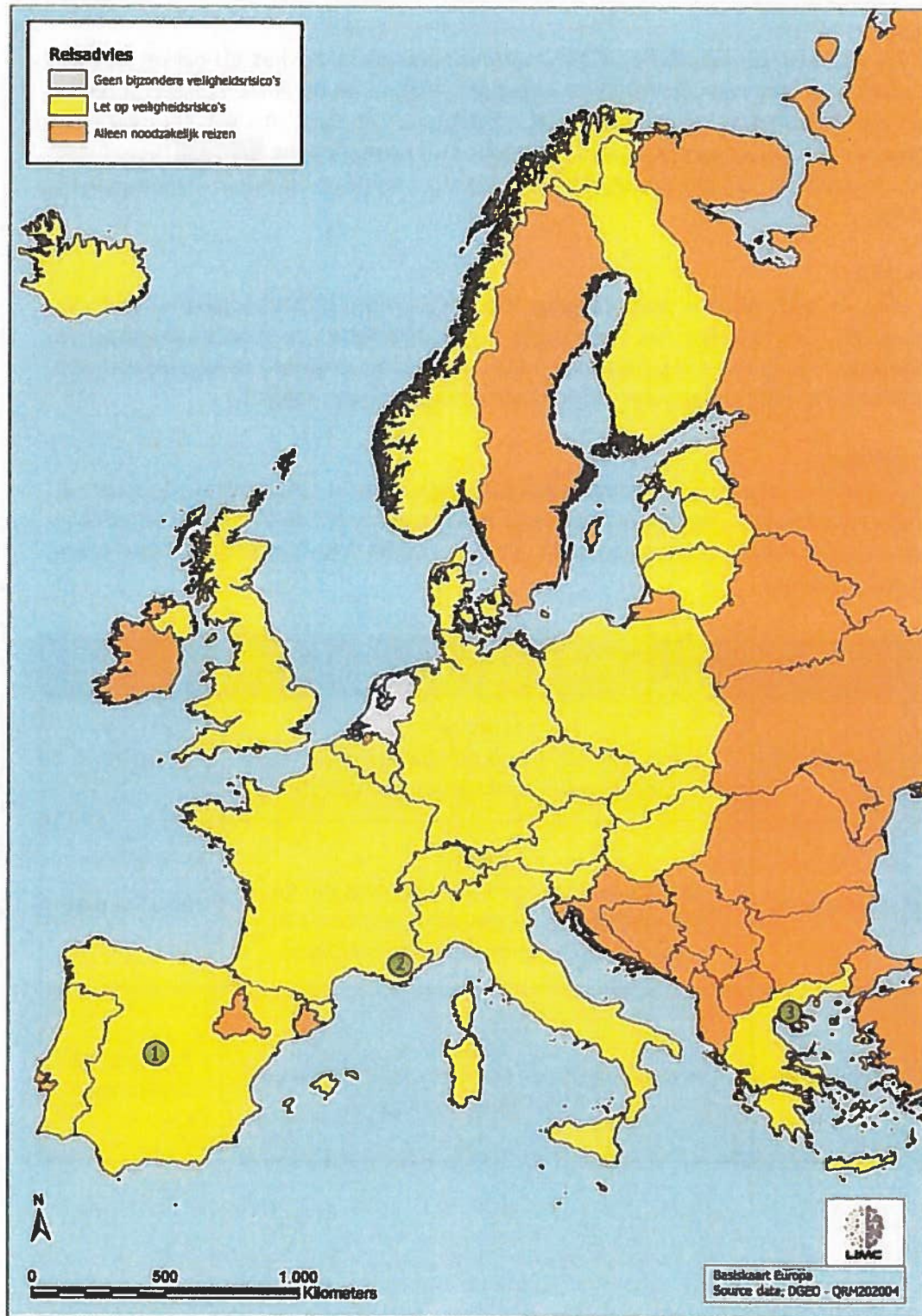
Als gevolg van de toename van het aantal besmettingen heeft de deelstaat Nordrhein-Westfalen als eerste een mondkapjesplicht ingesteld. Scholieren moeten bij aanvang van het nieuwe schooljaar ook in klaslokalen mondkapjes dragen.

Het is mogelijk dat Duits grensverkeer uit Nordrhein-Westfalen leidt tot nieuwe besmettingen in Nederland.

(6) Significante Gebeurtenissen

Europa

(6) Significante Gebeurtenissen

Europa

Spanje

In Spanje heeft de landelijke politiek positief gereageerd op het EU-pakket om de economische klap van COVID-19 te beperken. Met name de linkse partijen spreken van een 'heropleving van de Europese solidariteit'. Dit staat in sterk contrast met hetgeen dat tijdens de EU-top werd geroepen, met name richting [REDACTED]. Hieruit valt een verandering van de eensgezindheid van de Europese COVID-19 aanpak op te maken.

Frankrijk

In Nice is een verdere aanscherping van de COVID-19 maatregelen van kracht geworden. Dit vanwege het verhoogde aantal besmettingen in deze toeristische badplaats. Het is te verwachten dat meer badplaatsen aan de Franse zuidkust het voorbeeld van Nice zullen volgen als de besmettingen blijven stijgen.

Griekenland

Thessaloniki is een van de nieuwe besmettingshaarden in Griekenland. De uitbraak volgt nadat het land langzaam weer open ging na een periode van lockdown. Het is waarschijnlijk dat verdere maatregelen het al slechte toeristenseizoen nog verder zullen beperken.

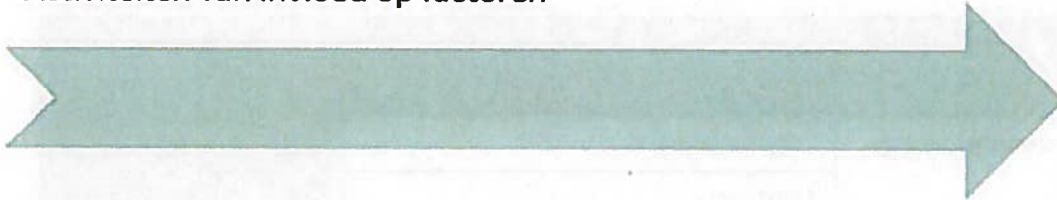
Datum		Significante gebeurtenissen	Locatie
1	03-08-2020	<i>Economie</i> Spaanse (linkse) oppositiepartij roemt het Europese steunpakket voor COVID-19	Spanje
2	03-08-2020	<i>Virus</i> In Nice is een verdere verscherping van de mondkapjesplicht ingevoerd, tezamen met technologische ondersteuningsmiddelen.	Nice, Frankrijk
3	01-08-2020	<i>Virus</i> In Thessaloniki is een sterke groei van het aantal COVID-19 besmettingen	Thessaloniki, Griekenland

(7) Tijdlijn Komende Week

Activiteiten van invloed op factoren

Vooruitblik >1 Week

- 17 augustus: overheid stelt corona-app beschikbaar in de appstores
- 28 augustus: Stop Kabinet Rutte STOP! ; aangekondigde demonstratie
- 29 augustus: Samen Terug Naar Normaal Event & Horeca; aangekondigd event
- 1 september: overheid lanceert corona-app
- 1 september: versoepeling maatregelen; openen van discotheken en nachtclubs

(8) Handelingsperspectief Defensie

Categorie	Steunaanvraag Defensie i.r.t. COVID-19	Waarschijnlijkheid
Gezondheidszorg	Zorginstellingen	Laag
	Mortuaria	Laag
	Geneesmiddelen	Laag
	PBM beveiliging/distributie	Laag
	Expertise/advies	Laag
Openbare Orde & Veiligheid	(Grens)controle	Laag
	Bewaken/Beveiligen	Laag
	Handhaving	Laag
	Situational Awareness	Laag
Vitale Processen	Verschaffing primaire levensbehoeften	Laag
	Distributie primaire levensbehoeften	Laag
	Bewaken/beveiligen vitale objecten	Laag
	ICT hulpverlening	Laag
Sociaal- maatschappelijk	Logistieke ondersteuning	Laag
	Huisvesting faciliteren	Laag

Steunaanvraag civiele autoriteiten bij het Ministerie van Defensie

Indien het aantal besmettingen weer toeneemt, zal dit ook de vraag naar zorgcapaciteit doen toenemen. In dat geval zal Defensie mogelijk een nieuwe steunverlening ontvangen voor het leveren van artsen, verpleegkundigen en ander ondersteunend/adviserend personeel.

Het LIMC en TOC leveren al enkele maanden analyses en handelingsperspectief betreffende de verschillende scenario's rondom COVID-19 en daaruit voortkomende spanningen binnen de samenleving.

(9) Bijlage I: Scenario's Factoren van Invloed

Factor		Toelichting
	1. Virus	Verspreiding en beheersing van het virus. Daarbij wordt o.a. gekeken naar het reproductiegetal en ontwikkelingen op het gebied van vaccinaties.
	2. Zorg	Effecten van COVID-19 op de Nederlandse zorgsector.
	3. Continuïteit van bestuur	Continuïteit van en vertrouwen in het bestuur en overheid.
	4. Openbare orde & Veiligheid	Continuïteit hulpdiensten en waarborging objectieve veiligheid.
	5. Burgerschap	Psychosociale en gedragsaspecten van bevolking: bijv. Cohesie, veerkracht, naleving van overheidsmaatregelen.
	6. Vitale infrastructuur	Continuïteit van de vitale Infrastructuur.
	7. Economie	Effecten van COVID-19 op de Nederlandse economie en impact op het bedrijfsleven en de bevolking.
	8. Destabilisering (niet) statelijke actoren	Ongewenste beïnvloeding vanuit niet legitieme actoren.
	9. Communicatie, media & sociale-media	Versterking van andere effecten door 'de wet van Pleuris'.
	10. Meteo, evenementen en incidenten	Mogelijke invloeden van weer, evenementen en incidenten op de verspreiding van COVID-19.

(9) Bijlage II: Scenario's

Scenario

Het landelijke operationeel team Corona (LOT-C) heeft onderstaande scenario's initieel rond 26 maart opgeleverd, en heeft medio mei 2020 een update van de scenario's uitgevoerd.

3.1 Beperkte sociaaleconomische impact + Zorgsysteem toereikend

In dit scenario blijft de verspreiding van het virus onder controle. De set van bestaande en nieuwe maatregelen blijkt effectief en de nadelige gevolgen van de maatregelen (relatief) beperkt. Een mogelijke tweede golf zorgt niet voor een problematische belasting van de zorg. De zorgsector kan zich herstellen en reguliere zorg kan worden hervat. Innovatieve oplossingen die het besmettingsrisico reduceren dragen bij aan het draaiend houden van de samenleving, zowel economisch als sociaal. Er is wel spraken van economische krimp en stijgende werkloosheid, maar ook perspectief op gedeeltelijk herstel in 2021. De veerkracht onder de bevolking blijft sterk, ook op de momenten dat maatregelen weer aangescherpt moeten worden. Gezamenlijk helpen we elkaar en in het bijzonder de kwetsbare mensen onder ons door deze moeilijke tijd. Hierbij zijn we in staat om meer in contact te staan met mensen die dat het meest nodig hebben, zoals ouderen en mensen met een beperking.

3.2 Beperkte sociaaleconomische impact + Zorgsysteem overbelast

Ondanks de maatregelen blijkt het niet mogelijk om de verspreiding van het virus voldoende af te remmen om overbelasting van het zorgsysteem te voorkomen. De oorzaak hiervan kan uit twee componenten bestaan. Ten eerste, ineffectieve maatregelen of maatregelen die meer ruimte toestaan. Ten tweede, kan het zorgsysteem, dat reeds onder druk staat, een tweede golf niet verwerken. De PBM en andere middelen raken wederom schaars. Personeel raakt overbelast en valt uit. Hierdoor neemt de capaciteit af en treedt er een zelfversterkend effect op. Deze neerwaartse spiraal valt moeilijk te stoppen en de situatie in de zorg verergerd dramatisch. Er moeten op dat moment moeilijke ethische keuzes gemaakt worden. Er moeten keuzes gemaakt worden tussen een accumulerende niet-COVID-zorgvraag en COVID zorg. Electieve zorg vindt beperkt plaats. De economische impact is aanzienlijk maar de sociale impact blijft beperkt door samenhangigheid en een gemeenschappelijk doel. De overheid en maatschappelijke partners werken effectief samen. De grotere last voor zowel het zorgsysteem als economisch systeem wordt gezamenlijk gedragen. We zijn in staat om groepen die behoefte hebben aan bewegingsruimte en interactie dit ook te bieden. Mensen helpen elkaar op creatieve manieren en de maatschappij vecht zich samen door deze moeilijke tijd.

(9) Bijlage II: Scenario's

Scenario

3.3 Sterke sociaaleconomische impact + Zorgsysteem toereikend

De zorgsector raakt niet nogmaals zwaarbelast en kan zich gaan herstellen. Reguliere zorg wordt hervat. Hier staan echter zware sociaaleconomische kosten tegenover. De impact van de maatregelen uit het tweede kwartaal werken sterk door mogelijk in combinatie met de effecten van wederom zware en/of langdurige maatregelen om een tweede golf te controleren. Deze maatregelen zijn echter wel effectief in het controleren van het virus. Wegens de onvrede die ontstaat door de sociale en economische impact van de pandemie is naleving niet voor iedereen vanzelfsprekend meer en moet er intensiever worden gehandhaafd. Kwetsbare mensen komen steeds meer onder druk te staan, de werkloosheid stijgt snel. De menselijkheid van de maatregelen staat ter discussie doordat eenzaamheid en sociaal isolement toenemen. Er is sprake van een groeiende protestbeweging tegen de overheid. Het vertrouwen in de overheid neemt onder een deel van de bevolking af door economische onzekerheid en de psychosociale last van de situatie. Bestuurders staan onder druk en de relatie met maatschappelijke partners, zoals werkgevers, verslechterd.

3.4 Sterke sociaaleconomische impact + Zorgsysteem overbelast

De inspanning om het virus te controleren blijken niet voldoende om overbelasting van het zorgsysteem te voorkomen. Enerzijds kan dit een gevolg zijn van ineffectieve beleid, anderzijds kan ook blijken dat een significant deel van de bevolking niet langer bereid of in staat is om de maatregelen na te leven. Dit levert een dubbel probleem op: de sociaaleconomische impact van de maatregelen en verspreiding van het virus zijn groot. Tegelijkertijd lijkt dit offer niet voldoende te zijn om volle IC's te voorkomen, mede omdat het zorgsysteem onvoldoende hersteld was van de eerste golf. Dit leidt tot een verlies van vertrouwen in de overheid, instituties en de maatregelen. Een groter gedeelte van de samenleving twijfelt openlijk aan het nut van de maatregelen. Er is sprake van polarisatie tussen groepen die het beleid steunen en groepen die zich verzetten tegen de maatregelen. Dit dwingt de overheid om harder te handhaven met incidenteel verstoring van de openbare orde in de grote steden. De continuïteit van de vitale processen staan onder druk. Er is sprake van ziekte uitval, tekorten aan PBM's en beperkte instroom van personeel door verstoorde opleidingstrajecten. Menselijk leed bij de ouderen, mensen met een beperking en sociaalkwetsbare groepen zijn wijdverbreid. De gevolgen van de crisis zijn voor iedereen voelbaar: de reguliere zorg is beperkt, de werkloosheid stijgt snel, het onderwijs vertraagd. Nationale en lokale overheden worden gedwongen zich op de crisis te focussen waardoor de reguliere taken vertragen. Er ligt grote druk op bestuurders. In het geval dat deze effecten niet tot Nederland beperkt zijn zal de verstoring van internationale handel en samenhang ernstige omvang aannemen.

(10) Bronnenlijst Beoordeling Factoren van Invloed

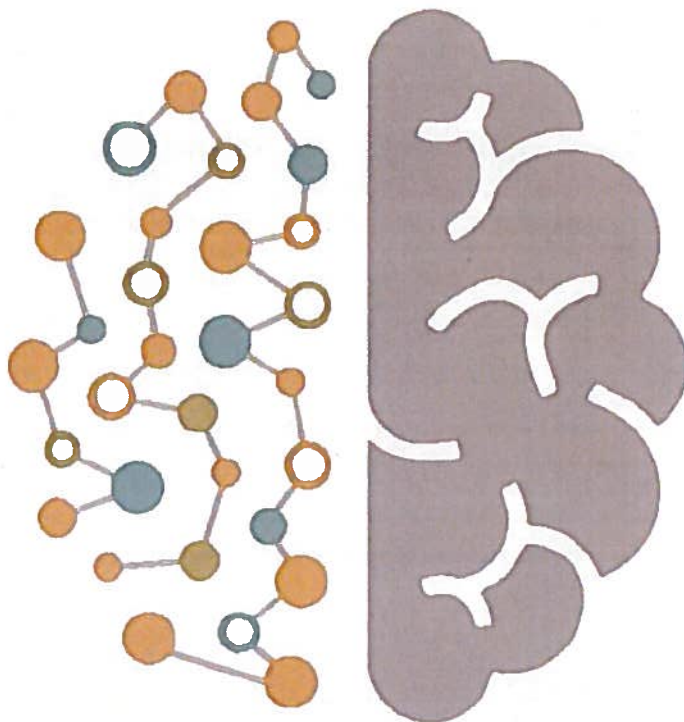
Zorg	
Defensie	LIMC SPOTREP 'Tweede Golf'
CBS	Medische gevolgen van corona
GGD	Risicogedrag als oorzaak stijging COVID-19 in Nederland
RIVM	Update COVID-19 04-08-2020
Coviddashboard.nl	Besmettingen per gemeente (afbeelding)
NOS	Liveblogs van <u>5</u> , <u>4</u> en <u>1</u> augustus + <u>31</u> juli.
Politico.eu	Spaanse ontvangst EU-COVID gelden(EN)
BNR	Voorzitter NVIC over IC-bezetting
Reuters	Aangescherpte maatregelen in Nice, Frankrijk (EN) en Griekse verplichting mondkapjes op veerboten
Burgerschap en Openbare orde & Veiligheid	
CBS	Sociale spanningsmonitor
Defensie	N2 CZCARIB, DCo
Kmar	Beeldopbouw Nederland (LCMS)
KNMI	KNMI Verwachtingen Nederland
LCMS	Nalevingsmonitor
NAVO	Info Update #29a on COVID-19
NOAA (VS)	Amerikaanse weervoorspelling orkaanseizoen
NOS	Politie Rotterdam grijpt in bij anti-mondkapjesprotest
RKI (DUI)	RKI Corona Updates (dagelijks)
Sciensano (BEL)	Belgische COVID-19 cijfers (dashboard)
Volkscrant.nl	Viruswaanzin op het Malieveld: 'Jullie zijn hartstikke normaal'
Trouw	In Noordrijn-Westfalen moeten middelbare scholieren in de klas een mondkapje op

(10) Bronnenlijst Beoordeling Factoren van Invloed

Economie	
Defensie	Assessment indicatoren economie 28 juli 2020
NOS	<u>Booking.com schrapt kwart van de banen wereldwijd, gevolgen Amsterdam nog onbekend</u>
	<u>5000 banen geschrapt bij KLM: 'Wees open en eerlijk naar personeel'</u>
Nederlands Dagblad	<u>Goudprijs stijgt tot boven de 2000 dollar</u>
SGR	<u>Persbericht - SGR Bestuursbesluit inzake vouchers met SGR-garantie</u>
Trouw	<u>Nederlandse industrie is minder somber over de toekomst; hoop op economisch herstel in 2021</u>
CBS	<u>Coronacrisis jaagt online winkelen aan in het tweede kwartaal</u>
NRC	<u>Het is officieel: bijna heel Europa verkeert in een recessie</u>
Business Insider	<u>Waarom zilver net zo mooi blinkt op de beurs als goud</u>
Accountant	<u>VNO-NCW-t [REDACTED] tweede golf leidt tot massaontslagen</u>
Destabilisering (niet) statelijke actoren en Communicatie & Media	
Defensie	COVID-19 Dashboard
Nationale Politie	200803 Wk31 Corona Crime Change Monitor
NOS	<u>Kabinet wil introductieweken voor studenten schrappen</u>

LIMC

LAND INFORMATION MANOEUVRE CENTRE

@

CONTACT US

Lkol Tonnetkazerne
Eperweg 149
8084 HE 't Harde
Gebouw 230

@ limc@mindef.nl

